

att jag av naturen är särskilt sentimentalt lagd, men då jag lämnade Er idag hade jag gråten i halsen. Jag har inte på många år känt en så stark rörelse och jag kan bara förstå mig själv på ett sätt; att Er blick och Ert handslag utstrålade något av den värme som jag, utan att veta det och utan att vilja eller tordas be om den, under lång och ond tid trängt på så omåttligt starkt, starkare än någon människa anar."

Carl Nielsen

Känslan av att stå utanför fördjupades av att han vid denna tid genomled den allvarligaste krisen i sitt liv. Ett barn föddes utanför äktenskapet och skakade makarna i grunden, men deras kärlek var stark och överlevde detta. Dessutom rasade första världskriget: "Hela världen är i upplösning. Nationalkänslan, som hittills ansetts som något upphöjt och vackert, har blivit en andlig syfilis som ätit upp hjärnorna och som hångrinar genom de tomma ögonhålorna i sinnessvagt hat." Fjärde symfonin börjar krigiskt kaotiskt. Konturerna är hårda, detaljerna ofta brutala, men längre fram finns också ett pastoralt lugn, t ex i andra satsens jovialiska träblåsarpartier. Symfonin har fyra satser som spelas utan paus och hänger intimt samman. I finalen hittar man den berömda, orgiastiska duellen mellan två uppsättningar pukor. Men vid sidan av våldsamheten finns i finalen också ett av de finaste uttrycken för tanken om livet/musiken som outsläckt. Första satsens lite nonchalanta sidotema plockas här fram i jubel. Två tonarter dominerar, d-moll inleder och står för kaos, medan E-dur representerar ordningen. Denna tonart står också som segrare i symfonins slut.

Efter ett framförande i London 1951 kallade en kritiker symfonin för 'The Knock Out Symphony'.

© Stig Jacobsson

Malmö SymfoniOrkestrens Vänner uppmärksammar tre nya bidragsgivare;

DSV Road AB, Malmö
Oldentoft Holding AB, Malmö
Teknodont, Malmö

Varmt tack!

Kvällens blommor

KRIG & FRED

Malmö Konserthus, lördag 29 mars kl 15.00

2007/2008

MALMÖ SYMFONIORKESTER

MARIO VENZAGO dirigent

SERGIO TIEMPO piano

DICK HARRISON presentatör

Marika Fältskog, konsertmästare

BENJAMIN BRITTEN (1913-1976)

Sinfonia da Requiem 20 min

Lacrimosa - Dies irae - Requiem aeternam

MAURICE RAVEL (1875-1937)

Vänsterhandskonserten, D-dur 20 min

Lent - Allegro - Lent

PAUS

CARL NIELSEN (1865-1931)

Symfoni nr 4, "Det uudslukkelige" 40 min

Allegro -

Poco allegretto -

Poco adagio quasi andante -

Allegretto

MARIO VENZAGO dirigent

Mario Venzago är chefsdirigent för Indianapolis Symphony Orchestra sedan 2001. Chefsskapet för Göteborgs Symfoniker, som han tillträdde 2004, avslutades förra säsongen. Venzago föddes 1948 i Zürich där han utbildade sig till pianist och tog senare dirigentlektioner för legendariske Hans Swarowsky i Wien. Under mer än tio år gjorde Venzago samtidigt karriär som konsertpianist och dirigent. I slutet av 1970-talet tog han beslutet att i fortsättningen enbart arbeta som dirigent och har bl a varit chefsdirigent för symfoniorkestern i Basel, Deutsche Kammerphilharmonie i Bremen samt för operahuset i Graz och Heidelberg. Åren 2000-2003 var han konstnärligt ansvarig för sommarfestivalerna med Baltimore Symphony Orchestra i USA och säsongen 2008/2009 blir han orkesterns gästdirigent. Mario Venzago har ett grundmurat internationellt rykte. Han framträder regelbundet med Martha Argerich, Gidon Kremer, Michail Pletnev, Maxim Vengerov, Agnes Baltsa och Krystian Zimerman och samarbetar med orkestrar som Berlinfilharmonikerna, Bostons symfoniorkester, Londons filharmoniker, Gewandhausorkestern i Leipzig och Orchestre de Paris. Han är uppfostrad i en kontinental musiktradition och har en stark dragning till den romantiska repertoaren, särskilt Mendelssohn och Schumann, men har också ett speciellt intresse för 1900-tals tonsättare som Janáček och Schönberg. Venzago är också själv verksam som tonsättare. Flera inspelningar med Mario Venzago som dirigent har belönats med internationella priser, bl a Diapason d'Or

och Grand Prix du Disque. Hans tolkning av Janáčeks Glagolitisk festmässa har rönt stor internationell uppmärksamhet och Schumanns symfonier finns i en kritikerrosad utgåva på Novalis. För BIS har Mario Venzago och Göteborgs Symfoniker spelat in symfonier av Rosenberg samt världspremiären av Gubajdulinas flöjtkonsert med solisten Sharon Bezaly.

SERGIO TIEMPO piano

Som en av de stora pianovirtuoserna i sin generation har argentinsk-venezuelanske Sergio Tiempo snabbt blivit en aktad och mycket omtyckt artist över hela världen. Hans mamma, pianisten Lyl Tiempo, satte honom vid pianot redan innan han var tre och snart därefter gjorde han sitt första framträdande. Därpå följde TV-medverkan samt konserter i London och vid Menton-festivalen. När han var 14 år, 1986, debuterade han i serien Great Pianists i Concertgebouw, Amsterdam. Konserten spelades in och var den första i raden av många skivutgivningar, de flesta producerade av skivbolaget JVC Victor.

De stora scenerna i Europa och övriga världen har alla haft besök av Sergio Tiempo. Han har återvänt flera gånger till Japan där han genomfört inte mindre än sju turnéer. Han har dessutom givit flera dubbelkonser-

ter med sin syster Karin Lechner. Syskonparet har också turnerat i Sydamerika och Europa i sällskap av sin mamma. Sergio har genom åren vunnit flera priser, lovordats av press och publik och är omgiven av många av världens absolut toppmusiker och inflytelserika orkestrar. Den argentinska stjärnpianisten Martha Argerich är en av hans mentorer och största inspirationskällor.

DICK HARRISON programvärd

Foto: Idha Lindhag

Dick Harrison är professor i historia vid Lunds universitet. Han är även författare till ett tjugotal böcker, främst om äldre svensk och europeisk historia. Boken Stora döden belönades med Augustpriset år 2000 och Jarlens sekel utnämndes till Årets bok om svensk historia år 2002. Han är utvald att bli huvudredaktör för ett nytt standardverk om Sveriges historia som ska ges ut av Norstedts förlag med början 2009. Harrison medverkar ofta som sakkunnig i radio och TV. Som lite kuriosa kan nämnas att han vann den populära TV-frågesporten På spåret tillsammans med Ellinor Persson 2004.

Massor av kontrabasar och många pukor = stor orkester

MSOs chefsdirigent Vassily Sinaisky

MALMÖ SYMFONIORKESTER

Malmö SymfoniOrkester (MSO) består av 100 begåvade musiker som ständigt briljerar i ett rikt och mångskiftande konsertutbud. MSO är stolta traditionsbärare av den symfoniska repertoaren, men strävar också efter att föra den vidare in i framtiden. MSO lägger mycket energi på att hålla sig väl framme i de symfoniska trenderna i nuet och utveckla nya konsertkoncept, bl a dansmusik och äventyr med olika teman. Nallekonserterna för de minsta är ett eget varumärke. Publiken i Malmö Konserthus är stor och entusiastisk, MSOs konserter har ca 90% beläggning. Skivmärkena Naxos och BIS sprider MSOs klang ute i världen. Flera inspelningar har blivit internationellt uppmärksammade med första pris i tävlingar som "Cannes Classical Award" och "Diapason d'Or". Utgivningen av Berwalds symfonier med MSO under ledning av Sixten Ehrling nominerades till ett av världens finaste priser "Gramophone Award".

BENJAMIN BRITTEN

Sinfonia da Requiem

Benjamin Britten var en hängiven pacifist som under andra världskriget uppehöll sig i USA. British Council beställde ett verk till ett stort jubileum av honom 1940, men Britten fick först senare veta att det gällde 2600-årsjubileet av den förste japanske kejsaren. Sinfonia da Requiem fullbordades och skickades till Japan, men efter ett halvår fick han veta att musiken inte kunde accepteras. Man ogillade de katolska anspelningarna och att musiken var så tragisk. Kanske hade Britten missuppfattat uppgiften och trott att det gällde ett minnesverk över den förste kejsaren och inte en hyllning till den obrutna kejsarmakten. Richard Strauss hade fått en liknande beställning och var noga med att ge japanerna vad de önskade.

Britten dedicerade nu sitt verk till "minnet av mina föräldrar", vilka båda avlidit på 1930-talet. Det kan också förklara verkets emotionella styrka och intensiva koncentration. Uruppförandet kom att äga rum i New York den 31 mars 1941 (alltså inte i Tokyo i november 1940 som det var tänkt) när Sir John Barbirolli dirigerade stadens filharmoniker. Britten besökte Tokyo 1956 och dirigerade då ett framförande av Sinfonia da Requiem i en radioutsändning från Tokyo - ordningen var återställd. Men det ursprungliga manuskriptet hittades i Japan först 1987.

Symfonin har tre satser. Den börjar med en marschaktig klagan med kraftfull höjdpunkt, som följs direkt av en dödsdans med kontrasterande mittdel. I finalen följer, som Britten själv uttryckte det, "vågor från en fjärran strand" med minnen från första satsen.

MAURICE RAVEL

Vänsterhandskonserten

Maurice Ravel skrev två pianokonsorter parallellt 1930-1931. Det verkar som om den i G-dur användes för alla ljusst klassicistiska tankar, medan den i D-dur användes för grubblat och kraften. Trots att de är tvillingar är konserterna varandras motsatser.

Det var den österrikiske pianisten Paul Wittgenstein som beställde D-durkonserten av Ravel. Han var en flitig bestäl-

lare och fick sig verk skrivna av Strauss, Britten, Prokofjev och Schmidt - och alla hade fått uppmaningen att komponera solostämman för enbart vänster hand. Pianisten hade nämligen förlorat sin högerarm i första världskriget, men han hade inga tankar på att ge upp sin pianistkarriär. Ravel inleder med ett diffust mummel,

men låter sedan musiken växa ut till något omskakande och besatt, till mörka, mättade färger fylld av heroisk dramatik. Verket har en sats, men med tre sammanhängande partier. Pianostämman är skapad så att man knappast kan föreställa sig att den spelas av en enda hand. Begränsningarna tycks ha eggat Ravel att skriva något fulländat, så det förvånar inte att konserten lockat åtskilliga sentida pianister, med båda armarna i behåll, att underkasta sig detta fascinerande verks förutsättningar. Wittgenstein uruppförde konserten i Wien den 27 november 1931.

(Visste ni förresten att den engelske tonsättaren Malcolm Arnold skrivit en pianokonsert för tre händer?)

© Stig Jacobsson

CARL NIELSEN

Symfoni nr 4

Under några år var Carl Nielsen dirigent för Musikföreningen i Köpenhamn och i februari 1916 urframförde han där det verk han slitit med det senaste året. På programbladet presenterades det på italienska som "L'inestinguibile" - den fjärde symfonin som senare fick namnet "Det uudslekkelige" (det outsläckliga).

Jean Sibelius, Wilhelm Stenhammar, Carl Nielsen och Knut Halvorsen på Tivoli i Köpenhamn under Nordiska musikmötet 1919

Nielsen gav ofta sina verk originella namn, utan att därför ge musiken ett speciellt program. Den här gången fick emellertid symfonin ett så ovanligt namn att det verkligen kräver förklaring. För en gångs skull har tonsättaren själv skrivit något om hur han tänkt. "Kompositören har genom att använda titeln 'det outsläckliga' med ett enda ord försökt antyda vad endast själva musiken har makt att fullt ut uttrycka: den elementära viljan till liv. Inför uppgifter som denna: att uttrycka liv abstrakt, där de andra konstarterna stå oförmögna, tvingade att gå omvägar, göra utsnitt, symbolisera, där och först där är musiken hemma på sitt område, i sitt rätta element, helt enkelt för att den löst uppgiften genom att bara vara sig själv. Ty den är liv, där de andra bara föreställer och omskriver liv. Livet är okuvligt och outsläckligt, det kämpas, bråkas, avlas och förtärs idag som igår, imorgon som idag, och allting återvänder. Ännu en gång: Musik är liv och som detta outsläckligt. Därför kunde det ord, som komponisten skrev över sitt verk, tyckas vara överflödigt; han har emellertid använt det för att understryka sin uppgifts stränga musikaliska karaktär. Inget program, men en vägvisare in i musikens eget område."

Det bevarade utkastet till denna text visar att Nielsen hade avsevärda problem med att formulera sig, men musiken är desto klarare. Han har velat skildra Musiken, den som hyllar Livet i alla dess skiftningar. Men i det här fallet är det också yttre händelser som påverkat utformningen. Under arbetet hade han känt sig isolerad och ensam, det framgår skrämmande tydligt av ett brev till vännen Anton Svendsen: "Jag tror inte